

Бібліотека альманаху «ВІТРЯК»
Випуск 13

Серія: Фольклорно-етнографічна
Випуск 2

Валентина ЛИЗЬКО

НАША ДОЛЯ, НАША ПІСНЯ

**Народний фольклорний
ансамбль української
народної пісні
«НАРОДНІ НАСПІВИ»
смт Талалаївка
Чернігівської обл.**

Бібліотека альманаху «ВІТРЯК»
Випуск 13

Серія: Фольклорно-етнографічна
Випуск 2

Валентина ЛИЗЬКО

НАША ДОЛЯ, НАША ПІСНЯ

**Народний фольклорний
ансамбль української народної пісні
«НАРОДНІ НАСПІВИ»
смт Талалаївка
Чернігівської обл.**

К.-Талалаївка
2020

УДК 63.52(4Укр); 82.3(4Укр) Талалаївка

Лизько В.

Наша доля, наша пісня. Народний фольклорний ансамбль української народної пісні «Народні наспіви» смт Талалаївка Чернігівської обл. / Бібліотека альманаху «Вітряк». Вип. 13; Серія: Фольклорно-етнографічна. Вип. 2 / Автор і упорядник проекту Іван Забіяка. – К.-Талалаївка, 2020. – 144 с.

До збірника входять матеріали, присвячені Народному фольклорному ансамблю української народної пісні «Народні наспіви» смт Талалаївка Чернігівської області. У ньому подано коротку історію творчої діяльності, біографії колективу, відзнаки за досягнення, репертуар, друковані й недруковані відгуки.

Адресується всім, хто цікавиться історією науки й культури України.

Комп'ютерний набір **С. М. Верхогляд,**
О. О. Гострої, І. М. Забіяки

Упорядкування, верстка
І. М. Забіяки

Фото з особистих архівів членів колективу,
О. О. Гострої, І. М. Забіяки

Видання підготовлено у
Благодійному фонді «Бібліотека альманаху
«Вітряк»» імені Василя Горленка: голова – **Іван ЗАБІЯКА**;
видано за сприяння
керівника Прилуцького відділення
Чернігівського земляцтва,
лауреата премії ім. Василя Горленка
Павла Олександровича КРИВОНОСА

© Лизько В.Г., 2020

© Забіяка І.М., упорядкування, 2020

ЗМІСТ

<i>Забіяка І. ПРО ПІСНЮ І ПРО ДУШУ</i>	5
<i>Лизько В. ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ АНСАМБЛЮ</i>	8
НАШ КОЛЕКТИВ	17
ЛИЗЬКО Валентина Григорівна	17
БІЛАН Людмила Миколаївна	19
ВЕРХОГЛЯД Світлана Миколаївна	20
ДЖУР Любов Яківна	23
ДЗЮБАН Юрій Володимирович	25
ЗАЛІЗНИЙ Микола Михайлович	29
ЙОСИПЕНКО Ніна Іванівна	33
КАЛИТА Ганна Олександрівна	34
КОСТЕНКО Григорій Іванович	37
ЛУЦЕНКО Михайло Миколайович	39
МАРТІЯН Ніна Михайлівна	40
МОКІЙ Валентина Віталіївна	42
ПОТЕРЯЙКО Віра Олексіївна	45
САВЧЕНКО Іван Борисович	48
СЕМІНЬКО Ганна Дмитрівна	49
ТУЛЬСЬКА Ніна Миколаївна	53
ШЕВЧЕНКО Олександр Миколайович	54
ШКУРАТОВА-СЕРЕДА Анастасія Кузьмівна	55
ІСТОРІЯ У СВІТЛИНАХ	58
НАШІ НАГОРОДИ	74
РЕПЕРТУАР КОЛЕКТИВУ	82
Ой, сама я, я сама	83
Мої конопельки	84
Поза гаєм, гаєм	85
А до мене Яків приходив	86
Ковалева черешенька	87
Вербочки	88
Парила кумонька	89
Ой, кумчику-чику	91

Темна ніч	93
Чорна хмара наступала, а за нею – синя... ..	94
За гору сонечко скотилось	95
На городі буркун	96
Ой, гаю, мій, гаю	97
Повіяв вітер степовий	98
«Народні наспіви» – ансамбль аматорів	99
Діючий репертуар фольклорного ансамблю української народної пісні «Народні наспіви»	102
ПРО НАС ПИШУТЬ І КАЖУТЬ	105
<i>Штим А.М.</i> Роки, роки... ..	105
Репертуар фольклорного ансамблю клубу цегельного заводу, який мені дали творчі «кирпичани» у 1962–1967 роках	111
Список учасників фольклорного ансамблю клубу цегельного заводу 60-х років	111
<i>Опришко В.</i> Щоб кожна мить була прекрасна	112
Наша молодість – пісня	117
До 175-річчя з дня народження Т.Г.Шевченка	118
<i>Хлібороб В.</i> Нев'януча краса «Калиноньки»	119
Співає «Калинонька»	126
<i>Задорожна В.М.</i> «Веселі барви»	127
<i>Задорожна В.М.</i> Розкрилля народних талантів	130
<i>Лизько В.</i> Ми – у «Фольк-music»	135
<i>Копилов С.</i> Пісенна криниця	136
<i>Михайлюк Л.</i> ... Як співають «Народні наспіви»... ..	137
<i>Коробка Г.</i> Я дуже люблю українські народні пісні... ..	137
<i>Жителі поселення цегельного заводу.</i> Хочеться подякувати	137
<i>Гостра О.</i> Нова радість стала	138
Видання «Бібліотеки альманаху "ВІТРЯК"»	139

ПРО ПІСНЮ І ПРО ДУШУ

Іван ЗАБІЯКА

ПРО ПІСНЮ І ПРО ДУШУ

Будучи на одному з концертів, де виконувалися професійними виконавцями як авторські, так і народні пісні, зрозуміло, що – українські, не від усіх одержав моральне й естетичне задоволення.

До авторських пісень немає і не може бути ніяких ні зауважень, ні пропозицій. Тут справа смаку. І на сцену не вийде артист із поганою піснею. Кожен виконавець хоче не лише успіху, а й взаємного задоволення: власного й залу. Співаки професійно справилися зі своїм завданням. Їм ще допомагали або особиста пластика, або танцювальні номери. Все було на високому рівні.

Гармонійне поєднання слів і мелодії – одна з особливостей українських пісень. Сучасних у тому числі. Глядачі були дуже задоволені.

Українці вміють не лише співати, а й люблять, коли інші співають; уміють достойно оцінювати тривалістю і бурхливістю оплесків, квітами та іншими подарунками.

Нині йде ломка традицій у багатьох напрямках суспільного життя. Глобалістичні тенденції набирають обертів і досить часто, кажучи словами поета, «тrocять, ламають, з землі виривають!». Останнє можна уточнити: з душі також виривають.

Це стосується й української народної пісні. В якому тільки стилі та манері вони не виконуються! Чи правильно це? Молодь каже, що їй подобається. Що подобається? Ритміка. Нова ритміка. Розкута манера виконання. Чи задумувався хто над її впливом на людину, яка бачить і чує таке перевиконання, перемодлювання давніх пісень? Чи не несе вона хоч яку руйнацію на рівні тонкого світу, чи не впливає на нервову систему, на світоглядні позиції підростаючого покоління? Ми знаємо результати впливу зарубіжної естради як зовнішнього фактора. А чи не настав такий же вплив із середини?

Є багато українських пісень, які виконувалися разом із танцями. Їх – цикли. Але вони гармонійні: мелодія, слова, ритми – одне ціле. Таким злиттям досягався соціальний, моральний смисл та естетична насолода, самовираження в голосі та рухах, скажімо, хороводи.

Є пісні, які відповідають ритмам швидких танців, наприклад, «Гречаники». Та коли з пісенним виконанням їх ще куди не йшло,

то із танцем набагато складніше: мало хто зможе «Гречаники» виконати так, як виконували наші предки. Адже в цьому танці і швидкий темп, і дивовижної краси рухи.

А коли виконується, скажімо, пісня «Несе Галя воду» в майже конвульсивному ритмі і стані, то справді з душі все виривається/розривається і хочеться кудись провалитися.

У кожній українській пісні закладено глибокий смисл життя. Він віками відшліфовувався. Кожна пісня – це своєрідний інформаційний код поколінь, епох, народних традицій, історій, доль людей. Скільки цим пісням часу? Якого вони віку? Коли написані? Навряд чи хто зараз і скаже. Але не в тому біда. А в тому, що, змінюючи ритміку виконання, втручаючись у тексти, втрачається або й зовсім знищується первинне смислове навантаження пісні, руйнується той душевний ряд, настрої, який закладався автором-авторами, зникає автентика. Таку, так звану, українську народну пісню вже не назвеш душею народу.

Навряд, щоб в українських народних піснях був один автор. А якщо не один, то йдеться про закладання в ній багатьох відтінків людських переживань, роздумів. Не вникаючи в них, ми відкидаємо смислове минуле, а створюємо на його основі нове – штучне, зовнішнє й формальне. З'являється інша мотивація: одержати миттєве задоволення, навіть кайф, що межує з істеричним станом...

Земляки інколи дорікають мені, що я не лікую людей в лікарнях/поліклініках, не будую/ремонтую дороги, не саджу сади і т.д. Знайшли крайнього. Так, я не саджу сади. Не ремонтую дороги. Не лікую в лікарнях... І не збираюся це робити в осяжному майбутньому. Цим мають займатися державні спеціалізовані установи та підприємства, інші люди, яких це є службовим обов'язком, за який вони одержують зарплату. А те, що цього не роблять або – на недостатньо належному рівні, чия вина?

Але таки лікую. Не тіло. Лікую душу. Формую свідомість людей. Лікую словом. Лікую тими виданнями, що готував і готую. Лікую відродженням та збереженням глибинного минулого. Але лікую тих, хто хоче цього, хто тягнеться до слова, а не, образно кажучи, до шматка ковбаси і хліба. Матеріальними цінностями й побутовими речами людину ніколи не можна нагодувати. Хлібоковбасний потяг – це хвороба або тваринний спосіб життя. І тяжка хвороба. Вона майже невиліковна. І не тому, що не піддається лікуванню. А тому, що пацієнт не хоче її визнавати, а, отже, і лікуватися.

Страшно іще й від того, що на цю хворобу страждають і окремі люди слова. Для них слово – формальний чинник їхньої діяль-

ПРО ПІСНЮ І ПРО ДУШУ

ності, від якого хочуть одержати не моральну насолоду, а вигоду. І одержують! Ще й яких! Ще й стільки! Цих вигод багато: і фіктивно суспільних, і реально особистих.

На наше переконання, людина може сказати слово формально, вразити ним, зробити комусь боляче. І навпаки. Але заспівати формально – це великий сумнів. Звичайно, не береться до уваги спів артистів, у яких це – конвеєрна робота. Та все ж вони займаються тим, що краще вміють, що ближче до їхньої душі.

Спів, мелодія (музика) не лише приносить задоволення, викликає почуття радості і навіть щастя. Люди, які співають, – багатші своїм внутрішнім світом. У них більше доброти. Своїм співом пробуджують цю доброту і в інших. Ви звертали увагу на тих, хто щойно вийшов із концерту? Кожен по своєму задоволений, умиротворений, натхненний, усміхнений, щасливий. Тільки злі від природи та цинічні люди – замкнені, насуплені, понурені. Як добре, що таких менше!

Українська народна пісня популярна в усьому світі. Їй стоячи аплодували на всіх континентах Планети, у найвишуканіших залах, у найвибагливіших аудиторіях. Наше завдання полягає в тому, щоб зберегти українську народну пісню, зберегти її автентичне виконання і передати все це майбутнім поколінням. Хай видуркуються інші. Вони тимчасові. А ми – вічні! Зберігаючи автентичку народної пісні, ми зберігаємо й себе. У пісні наша історія, наша душа, наше життя, наше майбутнє...

Ансамбль «Народні наспіви» має кількадесятилітню історію виконавської діяльності. Незважаючи на те, що він все-таки самодіяльний, йому притаманна висока професійна пісенна майстерність. Глядачі не хочуть відпускати його зі сцени, просять ще й іще заспівати ту чи іншу пісню. Йому характерне не шаблонне виконання, яке можна спостерігати в інших самодіяльних фольклорних колективах фактично по всій Україні.

За матеріалами збірника бачимо, що географія його виступів широка: від селищного будинку культури смт Талалаївка, різних заходів у сусідніх районах Чернігівської та Сумської області – до ВДНГ та «Фольк-music» у м. Києві.

«Народні наспіви» могли б бути «експлуатованими» значно краще. І в суспільстві така потреба є. До того ж технічні та технологічні можливості також. Достатньо лише бажання. У колективі воно також є. І глядачі їх чекають. А ті, хто вперше їх почує, запам'ятають надовго. І це – дуже важливо!

Валентина ЛИЗЬКО

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ АНСАМБЛЮ

19 липня 1985 року я, Лизько Валентина Григорівна, прийняла клуб на поселенні цегельного заводу селища Талалаївка. Тиждень до клубу ніхто не приходив. І я вирішила проїхатися вулицями і поговорити з місцевими жителями. Бо цей мікрорайон Талалаївки мені був незнайомий. Адже до цього я працювала в районному будинку культури інструктором та інспектором в районному відділі культури.

І от одного вечора я сіла на велосипед і поїхала вулицею, що підходить до селищного клубу. Біля четвертої хати на лавочці сиділи три бабусі і я, привітавшись до них, зупинилася. Ми познайомилися. Це були пенсіонери цегельного заводу, які будували цей завод, клуб, а тепер уже на заслуженому відпочинку. Саме ці жінки розповіли мені, що при заводі був хор, повідомили, хто ще залишився із співунів, як звати, де живуть.

Я сама хоровик, закінчила Ніжинське культурно-освітнє училище. От і зародилася в мене така ідея: а що як і організую співунів, любителів співу. Думки роїлися у мене в голові. На другий день я вже відвідала всіх названих хористів. На мій подив ніхто не відмовив, а дали надію на втілення мого задуму.

І ось настала радісна хвилинка: до мене в клуб завітали поважні, мудрі і веселі жінки, яким було далеко за 60...

Познайомилися, розговорилися, заспівали. Їх було усього 5 чоловік, а пісня лунала з такою силою неначе співає великий хор.

За піснями та розмовами час промайнув непомітно, звечоріло... Ідучи до дверей, всі дякували мені за те, що я їх зібрала і повернула у молоді роки.

Того вечора прозвучали українські народні пісні: «Повій, вітре, на Україну», «На городі буркун», «Ой, при лужку, при лужку», «Ой, гиля, гиля, гусоньки на став».

Ці прекрасні жінки назвали прізвища ще жінок, які також мають гарні голоси і люблять співати.

І знову я пішла по домівках із запрошенням до клубу на репетицію. І знову мені ніхто не відмовив. А я з радістю чекала на зустріч і вже склала маленьку програму українських народних пісень, які знала ще з дитинства, які співала моя бабуся, ідучи ланкою з колгоспних буряків.

НАШ КОЛЕКТИВ

ЛИЗЬКО ВАЛЕНТИНА ГРИГОРІВНА

Керівник колективу

У моєму роду всі любили співати. Особливо моя бабуся Олександра. Вона знала багато жартівливих пісень. Приспівувала на сільських весіллях і коли коровай вимішувала, і коли випікала. А коли приїжджали за молодою, то тоді тримайтеся і бояри, і світилки та і весь весільний поїзд. Змалку я завжди була з бабусяю і всі її пісні знала і підспівувала.

Коли вечорами збиралися сусіди до нашої хати, то часто мене просили заспівати. І я з задоволенням ставала на табуретку і співала.

Та я й народилася у новорічну ніч 1 січня 1947 року, то, можливо, ця дата і визначила, чим я буду займатися в житті.

Коли пішла до школи в селі Карпилівка Срібнянського району, то вже жодне шкільне свято не проходило без моєї участі. Це захоплення піснею і визначило мою майбутню професійну кар'єру. З дитинства наповнило душу трепетним відчуттям любові до української пісні – від маминої колискової до української народної.

Переїхавши з чоловіком до Талалаївки, працювала в районному будинку культури, а потім – інспектором відділу культури. Водночас брала участь у художній самодіяльній народній хорівій капелі під керівництвом заслуженого працівника культури Миколи новича Литвиненка в ансамблі «Мрія».

Згодом працювала керівником агітбригади «Веснянка». Закінчила заочно Ніжинське культурно-освітнє училище по спеціальності керівник хорового колективу та клубний керівник.

ІСТОРІЯ У СВІТЛИНАХ

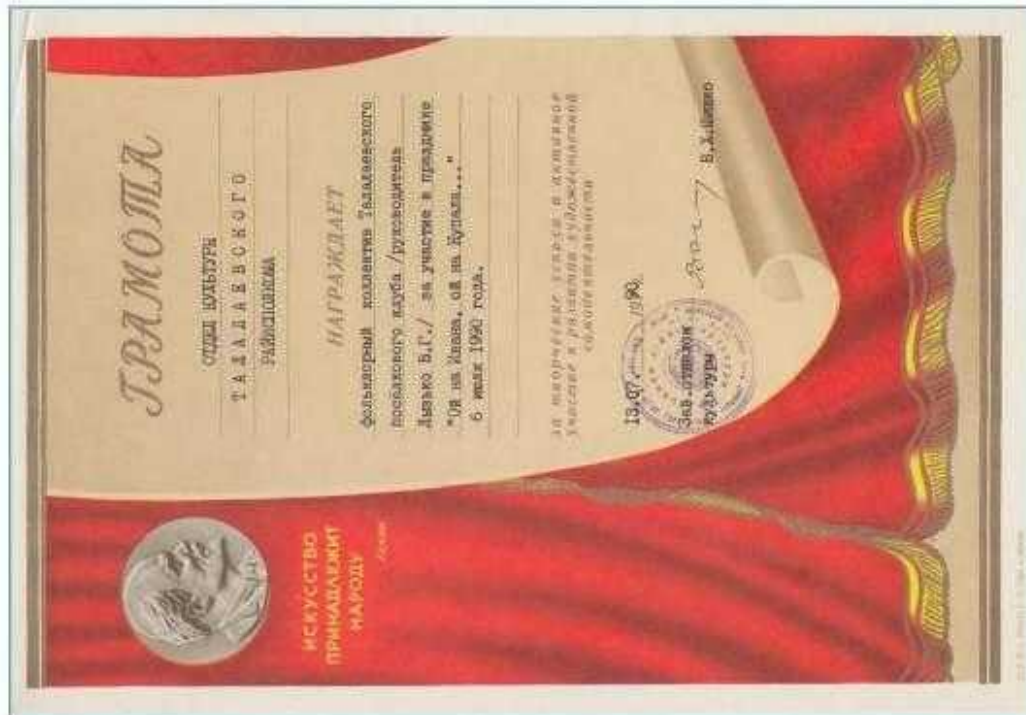
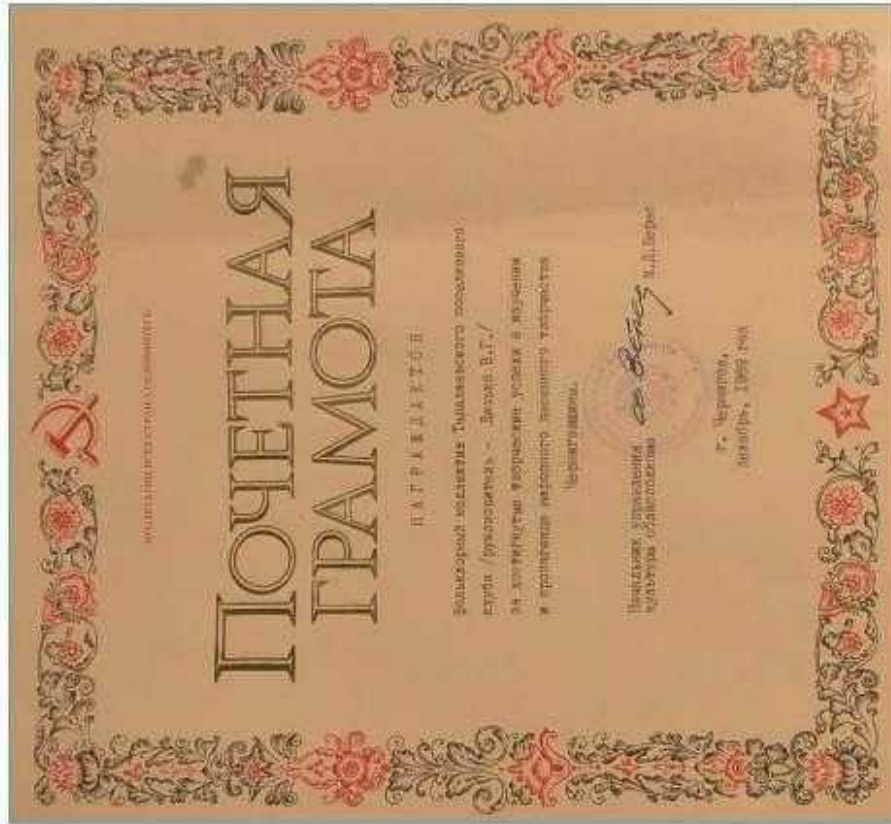

Фото 1

Фото 2. 1988 р. Київ. Музей просто неба в Пирогові

НАШІ НАГОРОДИ

РЕПЕРТУАР КОЛЕКТИВУ

Ці пісні принесла солістка колективу
Беримець Марія Матвіївна.

Ой, сама я, я сама

Ой, сама я, я сама
Чоловіка нема
А свекрухи не боюся,
Бо хазяйка сама.
А свекрухи не боюся.
Бо хазяйка сама.

Як була я молода
Та була я ловка
На вулицю не ходила –
Боялася вовка.
На вулицю не ходила –
Боялася вовка.

А мій милий на Дону
Шапка на кілочку
А хто ж мене поцілує –
Вишию сорочку.
А хто ж мене поцілує –
Вишию сорочку.

І тонесеньку,
І білесеньку,
А хто ж мене поцілує –
Та й гарнесеньку.
А хто ж мене поцілує –
Та й гарнесеньку.

Цілував мене дяк
Казна батька вже як.
Нехай мене поцілує
Запорізький козак.
Нехай мене поцілує
Запорізький козак.

ПРО НАС ПИШУТЬ І КАЖУТЬ

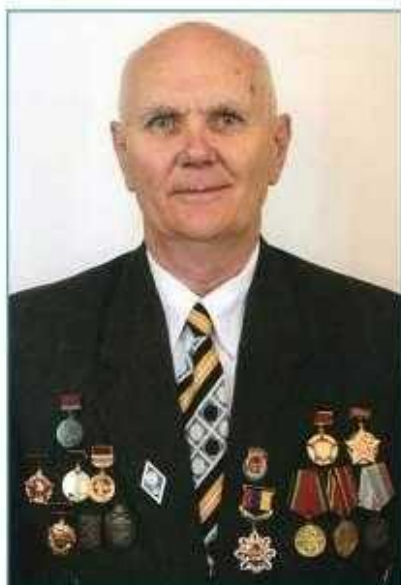
Анатолій Михайлович ШТИМ,

народився 3.03.1944 року

в селі Великі Бубни Роменського району

Сумської області

РОКИ, РОКИ...

Роки, роки... Як жаль – не можна вас вернути, лише – у пам'ять зазирнути. Далекі вже нині 60-ті минулого століття. Але, яка для мене, приємна згадка про тих людей, з якими я мав честь зустрітися в цих роках, людей, які на той час працювали на Талалаївському цегельному заводі.

Присутність моя на цьому підприємстві була за дорученням райкому партії як пропагандиста школи «Основи правових знань» при районній комсомольській організації.

Людей, які з піднесенням настроєм, гордо розповідали про дане підприємство, яке відновило свою роботу вже наступного дня після звільнення радянськими військами у вересні 1943 року території району від німецько-фашистських загарбників. І закипіла в них робота. Знову розпочали виробництво цегли. Запрацювали трохи згодом: дитячий садок, магазин, нова дизельна електростанція, клуб.

Люди розповідали, як їм було тяжко працювати на маломеханізованих тоді роботах, але вони жили не лише працею, вміли «кирпичани» (так називали мешканців округи заводу) і працювати, і відпочивати.

Співали на роботі і в клубі. Клуб був відомчий. Завідуючого клубом не було. За клубне приміщення ніс відповідальність голова профспілкової організації Геннадій Павлович Заза. У клубі демонстрував кіно кіномеханік Калниш.

Заводчани розповідали, що до війни у них на заводі працював хорівий колектив. На жаль, говорили вони, після війни, з різних причин, відновити його роботу не вдалося.

Міністерство культури України
Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації
Комуніальний заклад «Обласний центр народної творчості»
Чернігівської обласної ради

АТЕСТАЦІЙНЕ СВІДОЦТВО

*Згідно подання обласної комісії по переатестації
народних (зразкових) аматорських колективів, колегія
Департаменту культури і туризму, національностей та
релігій обласної державної адміністрації*

*підтверджує звання «Народний аматорський»
народному аматорському фольклорному
ансамблю «Народні наспіви»*

Шалалаївського СК

Постанова колегії
Департаменту культури і туризму,
національностей та релігій облдержадміністрації
« 23 » грудня 2019 р.

м. Чернігів